

Arktisk Instituts årsberetning 1991

Arktisk Institut har som en privat, selvejende institution til formål at være informationscenter om arktiske forhold med særlig henblik på Grønland, at virke for at fremme studiet af og udbrede kendskabet til arktiske egne og deres folk, samt at forbindelsen mellem Danmark, Grønland og udlandet på alle områder, der har tilknytning til arktiske forhold.

Administrative forhold

Arktisk Institut har i 1991 været ledet af følgende bestyrelse:

Viceadmiral Sven Thostrup, formand
Landsdommer Henning Brøndsted
Lærer, cand.comm. Ivalo Egede
Direktør John Jensen
Civilingeniør Aksel Mikkelsen
Geolog Minik Rosing
Sekretariatsleder Helge Schultz-Lorentzen
Civilingeniør Jørgen Taagholt
Stabslæge Leif Vanggaard

Instituttet har været forestået af følgende medarbejderstab:

C. C. Resting-Jepesen
Grethe Knutzen
Kirsten Caning
Hans Ebbesen
Sonja Jakobsen
Leo Christiansen
Frode Knudsen
Henriette Berg
Elsebeth Ehrenreich
Elisabeth Olsen

Instituttets bestyrelse har afholdt møder den 30. april og 9. oktober 1991. Repræsentantskabet afholdt møde den 27. november 1991.

Hovedemnerne i de nævnte møder har været indgåelse af en samarbejdsaftale med Dansk Polarcenter, Arktisk Instituts fremtidige virkeområde og de fremtidige tilskudsforhold – specielt forholdet til Kraemers Grønlandsfond.

Det er besluttet på visse økonomiske vilkår, at AI skal stå for udgivelsen af en historisk fremstilling af Danmark-Ekspeditionen.

Der er indledt en række positive forbindelser med Alaska University, Fairbanks, om udstillinger og et fremtidigt salg af AI's publikationer. Udstillingsplanerne udvides til også at omfatte flere canadiske universiteter.

Den 31. oktober 1991 blev samarbejdsaftalen mellem DPC og AI indgået. Denne for instituttet så betydende beslutning blev markeret ved en sammenkomst i AI, hvori deltog repræsentanter fra parternes ledelser og personale. Formanden for AI udtrykte sin glæde over, at der nu var skabt sikkerhed for, at de meget betydende samlinger, der var skabt i de 37 år, AI havde eksisteret som en privat, selvejende institution, fortsat kunne komme forskningen til gavn, og at det med aftalen samtidig blev sikret, at AI kunne fortsætte sin selvstændige funktion som et privat institut i et positivt samspil med den offentlige faktor.

Aftalen indebærer også, at den service, AI hidtil har kunne yde de foreninger m. fl. (Siriusforeningen, Seniorklubben, Grønlandsmedicinsk Selskab, Treårsekspeditionen, Gentofte Grønlandskomité, »Greenland Sea Project« o.a.) samt administrationen af en række legater, på uændrede vilkår kan fortsætte under de nye forhold i Strandgade 100, når bygningen formentlig står færdigombygget primo 1993.

En af de største begivenheder indenfor grønlandsforskningen i 1954 var oprettelsen af Arktisk Institut, Kraemer Hus, L. E. Bruunsvej 10 i Charlottenlund, der blev til ved et energisk forarbejde af kaptajn Ejnar Mikkelsen, der her ses i biblioteket i samtale med Arktisk Instituts daglige leder, dr. Helge Larsen.

Der er endnu ikke truffet beslutning om, hvorledes AI's lokaler i Kraemers Hus skal anvendes.

Det blev på Repræsentantskabets møde besluttet, at man ville tage spørgsmålet om dets fremtidige virke op til overvejelse, når forholdene omkring den nye struktur for AI var afklaret.

Til at forestå og løse de praktiske/administrative forhold og problemer, der vil være forbundet med realiseringen af samarbejdsaftalen, har parterne nedsat en arbejdsgruppe, der indledte sit arbejde i begyndelsen af 1992.

Instituttet har i 1991 modtaget følgende donationer til såvel udbygningen af samlingerne som til driften:

Trolles Legat	5.000
Handelsbankens Fond	10.000
Münters Fond	25.000
J-L. Fonden	15.000
Kraemers Fond	50.000
Kraemers Fond	60.000
Augustinusfonden	25.000
Greenland Contractors	10.000
Trolles Legat	35.000

Den for 1991 foretagne ændring i instituttets regnskabsopstilling og deraf følgende skatteopgørelse har medført, at ligningsmyndigheden for 1990 har ansat den skattepligtige indkomst til 0,00 kr. (regnskabsmæssigt overskud 53.497,00 kr.).

Instituttets regnskabsresultat for 1991 udviser et driftsunderskud på 187.148,00 kr. De skyldige omkostninger på 294.344,00

kr. repræsenterer hovedsagelig hensættelserne til udbygning og forbedringer af samlingerne. AI's egenkapital udgør ultimo 1991 119.584,00 kr.

Driftsforholdene

Året 1991 har generelt været præget af et – efter vor formåen – højt aktivitetsniveau og præget af en række nye aktiviteter.

Udstillingen »Østgrønland i 100 år« er nu igennem kontrakter til The Nordic House, University of Alaska Fairbanks, blevet vist her og turnerer nu ved universiteterne i Canada.

Udstillingen »Danmark-Ekspeditionen« har – efter at en brochure med grønlandsk tekst er blevet udarbejdet – været vist på 7 af de grønlandske lokalmuseer.

Arktisk Institut har ligeledes bidraget til udstillingen om »Siriuspatruljen« på Tøjhusmuseet.

Det amerikanske bogforlag »Alaska Press« vil for fremtiden forhandle vore engelsk-sprogede udgivelser.

Der er i 1991 udsendt en opfordring til ca. 300 personer, der har eller har haft et langvarigt virke i Grønland, om at betænke instituttet med historisk materiale – især for perioden 1935-1955. Disse opfordringer har givet en del positive tilsagn om at ville efterkomme opfordringen, når et passende afleveringstidspunkt indtræffer.

I årets løb har instituttet modtaget en række værdifulde og interessante gaver, bl. a.:

En sekstant, der af Gustav Thostrup blev anvendt på DK-Ekspeditionen.

Et maleri, malet af DK-Ekspeditionsdeltager Laurits Jensen. Overdraget Arktisk Institut af Akademirådet fra boet efter Dagny Freuchen Gale.

Fund fra Alabama-Ekspeditionen overdraget AI af tidl. medlem af Siriuspatruljen, Karsten Westh.

Dokumenter vedrørende Børge Fristrups undersøgelser i Grønland.

To kunstværker af henholdsvis Ole Siegstad og Jens Rosing fra N. O. og Birte Christensen.

Sigtekikkert i læderetui samt kortskitser fra Østgrønland fra fru van Hauen.

Der er tilgået biblioteket en række betydelige værker fra boet efter professor Alfred Rosenkrantz, ligesom det ved ydelser fra Trolles Legat har været muligt at erhverve ældre og nyere bøger af stor interesse.

Samtlige bøger samt småskriftsamlingen er nu registreret på vort edb-anlæg.

Renovering af skadede eller slidte værker finder fortløbende sted.

Biblioteket i sin helhed er nu registreret i så vidt omfang, at den planlagte sammenlægning med de øvrige arktiske bogsamlinger under Dansk Polarcenter kan foretages i overensstemmelse med samarbejdsaftalen.

Fotosamlingen

Renoveringen og sikringsarbejderne på samlingen er i samarbejde med Nationalmuseet v. fotograf Jesper Johnsen og med konservator Henriette Berg som daglig leder kommet i en god gænge. Arbejdet, der er omfattende og ret tidskrævende, kan næppe fuldføres i 1992. Det vil igennem en forøget arbejdsindsats blive forsøgt forceret i størst mulig udstrækning.

Ved årets slutning modtog AI »betalingen« for de leverede fotos til DRIVE-projektet »Siulleq« i form af det fornødne edb-materiel, katotek og søgesystem. På grund af andre tekniske leveringsvanskeligheder lykkedes det os ikke at få systemet iværksat inden årets afslutning.

Afdelingen har iøvrigt haft et særdeles virksomt år med et ikke – økonomisk set – ubetydeligt resultat.

Der er bl. a. leveret 20 fotos til filmen om Eigil Knuth, 88 til North Slope Borough i Alaska (+ register over fotograf Leo-Hansens billedsamling) og 31 fotos til en artikel om Wegener til det franske magasin »Les Cahiers de Science & Vie«.

Herudover er der solgt fotografier til udstillingsformål (Vikingskibshallen i Roskilde samt Upernavik) og til bøger skrevet af grønlandske forfattere som f. eks. Maliaraq Vebæk, Ulrik Lennert, Helle Siegstad, Karl Kruse, Otto Sandgreen og Mads Lidegaard. Endvidere er der leveret billeder til Jakobshavns museums jubilæumsbog og til Atuakkiorfik (Eske Brun »Grønlandstid« og bogen om I.C.C.).

Fotomotiver fra samlingen er anvendt til postkortudgivelser i samarbejde med museerne i Narssaq og Holsteinsborg, ligesom medudgivelsen af bogen »7 skinnende hvide rener« ikke alene trak på fotosamlingen, men også i høj grad på arkivet.

Det er aftalt, at Arktisk Institut bistår museet i Frederikshåb med dettes plan om en bogudgivelse i 1992 om udviklingen af Frederikshåbs distrikt.

Det samlede billedsalg udgjorde 367, hvoraf 51 var fra Jette Bang-samlingen.

Arkiverne

Gennemgangen og omregistreringen af arkivfondene iværksattes ved Frode Knudsens ansættelse den 1/4-1991. Der er udført et stort, gedigent arbejde, der i høj grad har gjort hovedparten af samlingerne lettere tilgængelige. Arbejdet påregnes afsluttet i 1992.

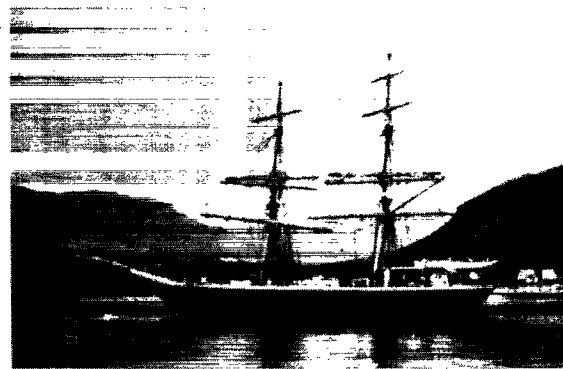
I 1991 har arkivet kunnet yde bistand til en række forskningsprojekter og bogudgivelser bl. a. til planerne om en udgivelse om fangstkompaniet »Nanok«s virksomhed, til Janni Andreassens udgivelse af »Mylius – portræt af en myte« og naturligvis til instituttets egne planer om en historisk fremstilling af Danmark-Ekspeditionen ved historikeren Ole Ventegodt.

Igennem Arktisk Instituts arkivalier og ved Janni Andreassens arbejde med bogen om Mylius-Erichsen blev det klarlagt, at »Det kgl. danske geografiske Selskab« lå inde med 10 af J. P. Koch's ekspeditionsdagbøger for perioden 1907-12. Materialet vil blive søgt overført til Danmark-Ekspeditionens arkiver.

Der er i årets løb truffet aftaler med KNI og Nunatek-Tele om, at Arktisk Institut for fremtiden orienteres om disse institutioners arkivafleveringer til Grønlands Landsarkiv.

Arktisk Institut, den 20. marts 1992.

C. C. Resting-Jepsen

Grønlandsbriggen »Tjalfe« i grønlandsk havn på sit beramte og udbytterige ekspeditionstog i 1908 for at undersøge mulighederne for opbjalpning af et fiske-
rierhverv.